

Barraca del Baumer

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Rasot del Puig
Alçada: 185

Coordenades:

Latitud: 41.63695
Longitud: 1.86069
UTM Est (X): 405110
UTM Nord (Y): 4610095

Classificació

Número de fitxa 08053 - 600
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX

Estat de conservació Bo

Notes de conservació: La barraca, malgrat estar dempeus, es troba en un entorn molt brut per deixalles, tant a l'interior com a l'exterior, amb abundància de plàstics i bidons de tota mena.

Protecció Legal

Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)

Accés Fàcil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08052A013000120000OQ

Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: ds., 20/05/2017 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al vessant de soleia, de les Casetes del Puig, per sobre del rasot, pujant a les feixes del Baumer. Les terres estan abandonades i en resten alguns ametllers i oliveres. Abans d'arribar-hi es van trobant, per sobre de la cinglera, un gran nombre de ruscs d'abelles abandonats. Rep l'ombra d'un roure. És de planta més o menys circular, que aprofita la roca del cingle per adossar-hi, amb una superfície d'1,80 metres de diàmetre aproximat. La roca emprada en la construcció és força irregular, alternant carreus de tota mida falcats amb pedruscall a cops de maceta. S'hi poden observar alguns pegats força batussers de ciment. Conserva la porta, arribada a la roca que mesura 1,20 metres d'alçada per 0,53 metres d'amplada, amb una llinda, plana que es recolza damunt de la cinglera pel costat esquerra i damunt del muntant pel dret. Té marxapeus de pedra. Es conserva la portella de fusta, que s'obra cap a l'interior, des del muntant dret. Els murs tenen un gruix aproximat de 0,67 metres. Està orientada a l'oest. També s'observa una espitllera orientada al sud, però que ha estat tapada amb una pedra més o menys encaixada. La coberta és de volta i realitzada per aproximació de filades de pedra. Per la part exterior, ha perdut bona part del voladís, tot i que conserva el recobriment de pedra amb pedruscall i el recobriment herbaci i de sèdums que evita la seva erosió. Al darrera mateix de la barraca hi ha un rasot per on es conduïa l'aigua cap a les feixes. Una part està malmès degut al despenjament d'un bloc provinent de la cinglera.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el cod 13259.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície. La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.

QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M. (1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M. (1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

